

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakt om godkendelse af anvendelsen af trichlorethylen (TCE) til fem anvendelser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til gennemførelsesretsakt om godkendelse af anvendelsen af stoffet trichlorethylen (TCE) til fem anvendelser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH). Forslaget giver den tyske virksomhed Blue Cube Germany Assets GmbH & Co. KG og en række downstream brugere tilladelse til efter optag på godkendelseslisten, bilag XIV i REACH, fortsat at anvende stoffet i en periode på henholdsvis 7 og 12 år fra "solnedgangsdatoen" den 21. april 2017. Forslaget forventes sat til mulig afstemning på REACH-komiteens møde den 24. - 25. oktober 2017. Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Sagen forventes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet, ej heller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark. Den konkrete sag drejer det sig om fem anvendelser af stoffet, hvor der ikke umiddelbart findes alternativer. For en af anvendelserne vurderer RAC (videnskabelig komite under det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA), at ansøgeren ikke har demonstreret, at de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger er tilstrækkelige til at sikre arbejdstagere, og der stilles en række betingelser for godkendelsen. For de øvrige anvendelser har RAC vurderet, at de foreslåede risikohåndteringsforanstaltninger er tilstrækkelige. Den beregnede maksimale koncentration i luften i arbejdsmiljøet er for alle anvendelser væsentligt lavere end Arbejdstilsynets vejledende grænseværdi, og der stilles for alle anvendelser krav om indførelse af yderligere foranstaltninger med henblik på begrænsning af arbejdstageres udsættelse for stoffet. SEAC har endvidere for alle anvendelser vurderet, at der ikke på nuværende tidspunkt er egnede alternativer, samt at de socioøkonomiske fordele opvejer risikoen. Regeringen bemærker dog, at der ikke er tilgængelige oplysninger om mængder af TCE omfattet af forslaget til godkendelse, men at antallet af arbejdstagere, der direkte kan udsættes for TCE, er opgjort til 10-100.000 arbejdstagere. Det bemærkes, at forbruget af TCE i Danmark har været stærkt faldende i Danmark i de seneste 10-15 år fra mere end 700 tons om året til mindre end 20 tons om året, og det vurderes derfor, at det for mange anvendelser, og især anvendelser til affedtning, også må være muligt at udfase brugen af TCE i andre medlemsstater. Regeringen ønsker generelt at begrænse anvendelse af særligt problematiske stoffer i de tilfælde, hvor der ikke kan demonstreres sikker brug, eller hvor der findes egnede alternativer. Regeringen kan støtte forslaget, men vil arbejde for, at fristen for fornyet vurdering af anvendelse 1 skal være så kort som praktisk muligt, og vil derfor arbejde for en frist på 4 år, dvs. indtil 21. april 2020, idet det bemærkes, at ansøgning om

fornyelse i givet fald vil skulle indsendes senest 18 måneder før denne frist, dvs. senest den 21. oktober 2018.

Baggrund

Kommissionen har den 3. oktober 2017 fremsendt forslag til gennemførelsesretsakt til mulig afstemning på REACH-komiteens møde den 24. - 25. oktober 2017. Kommissionen vil herefter i henhold til REACH træffe en forvaltningsafgørelse vedrørende ansøgningen fra virksomheden Blue Cube Germany Assets GmbH & Co. KG om godkendelse til fortsat at anvende TCE i EU.

Forslaget har hjemmel i REACH-forordningens artikel 64, stk. 8. Afstemning skal herefter ske i henhold til artikel 133, stk. 3, i REACH-forordningen, som henviser til forskriftproceduren i artikel 5 i Rådets afgørelse 1999/468/EF. Forskriftproceduren er nu erstattet af undersøgelsesproceduren i henhold til artikel 5 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 182/11, jf. dennes artikel 13, stk. 1, litra c).

Ved kvalificeret flertal i komitéen vedtager Kommissionen forslaget. Hvor der hverken er kvalificeret flertal for eller imod i komitéen, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget, idet basisretsakten anses for at bestemme, at forslaget ikke kan vedtages, når der hverken er kvalificeret flertal for eller imod. Kommissionen kan dog vælge enten at forelægge forslaget for en appelkomité inden for 1 måned eller at forelægge et revideret forslag for komitéen inden for 2 måneder. Det samme gælder, hvor der er kvalificeret flertal imod i komitéen, og hvor Kommissionen vurderer, at foranstaltningerne er nødvendige. I appelkomitéen kan Kommissionen vedtage forslaget i tilfælde af kvalificeret flertal for, samt hvor der hverken er kvalificeret flertal for eller imod forslaget.

Forslaget forventes sat til mulig afstemning på REACH-komiteens møde den 24. - 25. oktober 2017.

Formål og indhold

REACH-forordningens afsnit VII indeholder en godkendelsesordning for særligt problematiske stoffer. Godkendelsesordningens formål er at sikre, at det indre marked fungerer efter hensigten, samtidig med at det sikres, at risici i forbindelse med særligt problematiske stoffer er tilstrækkeligt kontrolleret, og at disse stoffer efterhånden erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige, jf. REACH artikel 55.

Processen med udfasning af særligt problematiske stoffer starter allerede ved optagelsen af stoffet på kandidatlisten. Her starter en del virksomheder arbejdet med at skifte til bedre alternativer. Udfasningsprocessen fortsættes ved optagelse på REACH-forordningens bilag XIV (fortegnelse over stoffer, der kræver godkendelse), hvorefter flere virksomheder forventes at udfase stofferne. I sidste ende skal de virksomheder, der stadig har et behov for markedsføring eller anvendelse af stofferne, ansøge om og få godkendelse hertil, idet de skal dokumentere tilstrækkelig kontrol af risici, eller at de socioøkonomiske fordele opvejer risici.

Forordningens bilag XIV opregner de stoffer, for hvilke der kræves en godkendelse, før de kan markedsføres eller anvendes efter den såkaldte "solnedgangsdato" (dvs. den dato, hvor anvendelse skal ophøre, med mindre der er indsendt en ansøgning om godkendelse). I ansøgningen om godkendelse af fortsat markedsføring eller anvendelse skal virksomheden godtgøre, at stoffet kan anvendes sikkert, og komme med en vurdering af, om der findes egnede alternativer (substitutionsmuligheder).

Forslaget til gennemførelsesretsakten vedrører en forvaltningsafgørelse, hvorefter Kommissionen træffer afgørelse vedrørende ansøgning fra virksomheden Blue Cube Germany Assets GmbH & Co. KG fra Tyskland om fortsat anvendelse af TCE til:

1. Dampaffedtning af industrielle komponenter i lukkede systemer
2. Proceskemikalie til produktion af alcantara tekstilmateriale i lukkede systemer
3. Påfyldning af TCE på tanke og tønder samt ompakning hos distributører
4. Produktion af blandinger
5. Ekstraktionsmiddel til kontrol af bitumenkvalitet i asfalt

DOW Deutschland Anlagengesellschaft mbH (senere Blue Cube Germany Assets GmbH & Co. KG) fremsendte den 18. august 2014 ansøgning om godkendelse af TCE til ovennævnte anvendelser. Ansøgningen har i henhold til procedurerne i REACH-forordningen været behandlet af det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA, i udvalgene for risikovurdering, RAC, og socioøkonomisk vurdering, SEAC, som den 11. september 2015 har afgivet følgende udtalelser:

- RAC konkluderede, at der ikke kan fastsættes en nedre grænse for, hvornår stoffet er kræftfremkaldende. Udvalget konkluderede endvidere, at risikohåndteringen for anvendelse 1 er tilstrækkelig til at beskytte befolkningen via miljøet, men ikke til at beskytte arbejdstagerne. RAC anbefalede derfor en række betingelser for anvendelse 1. Udvalget konkluderede endvidere, at de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som er beskrevet i ansøgningen, er passende og effektive i forhold til at begrænse direkte og indirekte risici for arbejdstagere og den generelle befolkning via miljøet for anvendelse 2, 3, 4 og 5, men anbefalede dog krav om yderligere overvågning for anvendelse 2, 3 og 5 og påpegede at risikoen kunne reduceres yderligere for anvendelse 4 ved altid at bruge lukkede systemer.
- SEAC konkluderede, at der ikke på nuværende tidspunkt findes alternative stoffer eller teknologier, som er teknisk og økonomisk gennemførlige for ansøgeren for anvendelse 1, 2 og 5, samt at det ikke er relevant at vurdere alternativer for anvendelse 3 (påfyldning og ompakning) og 4 (produktion af blandinger). SEAC har desuden konkluderet, at ansøgeren har påvist, at de socioøkonomiske fordele opvejer de risici for menneskers sundhed eller miljøet, der følger af de fem anvendelser af stoffet. For anvendelse 1 var det dog SEAC's vurdering, at der er behov for yderligere analyser af mulige alternativer hos downstream brugerne. For anvendelse 2 er der identificeret et alternativ, der sandsynligvis kan være klar inden for 7 år efter solnedgangsdatoen. Det samme gælder muligvis for anvendelse 5.

På grundlag af analysen af alternativer mv., som ansøgeren har udarbejdet, anbefaler Kommissionen, at der gives en godkendelse med en frist for fornyet vurdering på 7 år for anvendelse 1, 2 og 5 og frist for fornyet vurdering på 12 år for anvendelse 3 og 4 fra solnedgangsdatoen frem til henholdsvis den 21. april 2023 og 21. april 2028 for de beskrevne anvendelser under forudsætning af anvendelse af de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som ansøgeren har beskrevet. Derudover er der for anvendelse 1 stillet en række yderligere betingelser, som omfatter krav om at anvendelsen skal gennemføres under vacuum, hvor muligt. Herudover skal de såkaldte type III maskiner erstattes af mere moderne og sikre type IV og V maskiner, senest når de førstnævnte er udtjente. Herudover skal både ansøger og downstream brugerne gennemføre mindst årlige målinger af arbejdstagernes eksponering samt målinger i urin. Disse målinger skal anvendes til at vurdere, om der kan indføres yderligere risikohåndteringsforanstaltninger. Herudover skal downstream brugerne fremsende skriftlig dokumentation om, at de har foretaget vurdering af alternativer ved hjælp af det såkaldte "suitable selection grid". Ansøger skal endvidere sørge for, at hans downstream brugere modtager træning i at vurdere alternativer.

Herudover er det en forudsætning for godkendelsen af anvendelse 2, 3 og 5, at ansøgeren og downstream brugerne implementerer et overvågningsprogram, der omfattende årlige målinger af arbejdstagernes inhalation af stoffet og af nedbrydningsprodukter i urinprøver.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget til gennemførelsesretsakt.

Nærhedsprincippet

Da formålet med forslaget til gennemførelsesretsakten er at udmønte EU forvaltningsbeføjelser i allerede gældende fællesskabsregulering, finder regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Anvendelse af TCE på arbejdspladser i Danmark er reguleret af arbejdsmiljølovgivningen.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget skønnes ikke at medføre væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Det fremgår ikke af det tilgængelige materiale, om godkendelsen også omfatter anvendelser i Danmark. Af den nordiske SPIN-database (omfattende data fra de nordiske produktregistre) fremgår, at stoffet i Danmark angiveligt kun anvendes til rengøring. Det bemærkes samtidig, at forbruget af TCE i Danmark siden stoffets klassificering som kræftfremkaldende i 2001 har været stærkt faldende fra mere end 700 tons om året i 2000 til mindre end 20 tons om året i 2015. TCE er omfattet af Arbejdstilsynets regler om arbejde med kræftfremkaldende stoffer, der blandt andet stiller krav til en vurdering af arbejdet med TCE, iværksættelse af sikkerhedsforanstaltninger og instruktion. Det må således vurderes, at vedtagelse af forslaget ikke vil medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, da danske virksomheder, som evt. er omfattet af godkendelsen, i forvejen må formodes at kunne efterleve de yderligere foranstaltninger, der fastlægges i godkendelsen, med henblik på begrænsning af arbejdstageres udsættelse for stoffet.

Beskyttelsesniveau

Forslaget forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring i EU-Miljøspecialudvalget den 11. – 12. oktober 2017. LO har grundet den meget korte frist samt stoffets tekniske karakter ikke haft mulighed for at tage stilling til materialet inden for tidsfristen, og LO tager forbehold for notatets indhold og konklusioner. Det Økologiske Råd finder, at det må være muligt at erstatte dette særdeles farlige stof med mindre farlige stoffer og finder de af Kommissionen foreslåede frister for fornyet vurdering alt for lange. Det Økologiske Råd støtter endvidere, at Danmark arbejder for at perioden indskrænkes til 4 år og opfordrer regeringen til at stå fast på dette synspunkt.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til forslaget fra et kvalificeret flertal af medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at de særligt problematiske stoffer, som er prioriteret og optaget på REACH, Bilag XIV, som udgangspunkt skal erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige. Indtil dette kan opnås, skal risici ved fortsat anvendelse være tilstrækkeligt kontrolleret, eller de socioøkonomiske fordele ved fortsat brug skal opveje eventuelle risici for mennesker og miljø.

I det konkrete tilfælde drejer det sig om fem anvendelser af stoffet, hvor Kemikalieagenturets socioøkonomiske komité, SEAC, har konkluderet, at der ikke findes alternativer på nuværende tidspunkt, og at de socioøkonomiske fordele opvejer risici for arbejdstagere. Kemikalieagenturets risikovurderingskomité, RAC, har for anvendelse 1 konkluderet, at de beskrevne risikohåndteringsforanstaltninger ikke er tilstrækkelige og effektive til begrænsning af risici for arbejdstagere. Derfor indeholder Kommissionens forslag til beslutning om godkendelse en række betingelser for godkendelsen af denne anvendelse (affedtning af materialer i lukkede systemer) med henblik på indførelse af foranstaltninger til at begrænse arbejdstageres udsættelse for TCE.

For de øvrige anvendelser har RAC konkluderet, at de beskrevne risikohåndteringsforanstaltninger er tilstrækkelige, men har foreslået betingelser om yderligere overvågning af arbejdstagernes eksponering for anvendelse 2, 3 og 5 med henblik på indførelse af foranstaltninger til at begrænse arbejdstageres udsættelse for TCE.

SEAC har på baggrund af ansøgerens oplysninger vedrørende alternativer foreslået, at godkendelsen gives med en frist for fornyet vurdering på 7 år for anvendelse 1, 2 og 5 og med en frist for fornyet vurdering på 12 år for anvendelse 3 og 4, hvilket Kommissionen har fulgt.

Regeringen kan tilslutte sig forslaget til gennemførelsesretsakt, idet der tages udgangspunkt i, at ansøgeren skal overholde de generelle krav i REACH om kontrol af risici for mennesker og miljø samt gældende arbejdsmiljø- og miljøkrav. Den beregnede koncentration i luften i arbejdsmiljøet er for alle anvendelser lavere end den vejledende danske grænseværdi for arbejdsmiljøet, og der stilles for alle anvendelser krav om indførelse af yderligere foranstaltninger med henblik på begrænsning af arbejdstageres udsættelse for stoffet. Regeringen bemærker dog, at der ikke er tilgængelige oplysninger om mængder af TCE omfattet af forslaget til godkendelse, men at der er registreret en samlet produktion og import af TCE på 10-100.000 tons om året i EU. For anvendelse 1 har ECHA's komitéer opgjort antallet af arbejdstagere, der direkte kan udsættes for TCE, til 10-100.000 arbejdstagere. Det bemærkes, at forbruget af TCE i Danmark har været stærkt faldende i Danmark i de seneste 10-15 år fra mere end 700 tons om året til mindre end 20 tons om året, og det vurderes derfor, at det for mange anvendelser, og især anvendelser til affedtning, også må være muligt at udfase brugen af TCE i andre medlemsstater. Regeringen mener derfor, at fristen for fornyet vurdering af anvendelse 1 skal være så kort som praktisk muligt, og vil derfor arbejde for en frist på 4 år, dvs. indtil 21. april 2020, idet det bemærkes, at ansøgning om fornyet i givet fald vil skulle indsendes senest 18 måneder før denne frist, dvs. senest den 21. oktober 2018.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.